

Ευαγγελιστής Λουκάς – Ιατρός, Αγιογράφος και Συνοδοιπόρος του Αποστόλου Παύλου

18 Οκτωβρίου, 2025

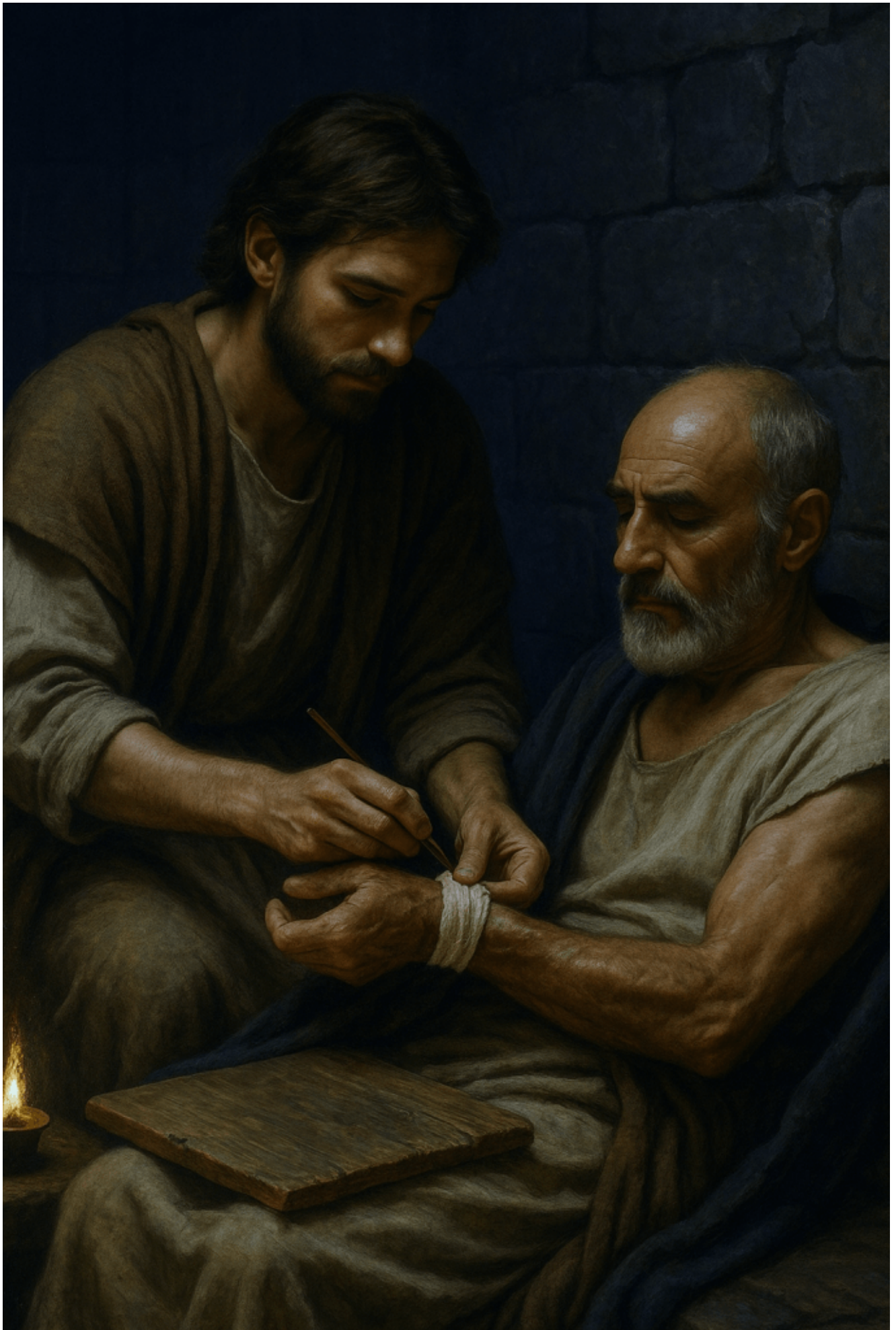
Στις **18 Οκτωβρίου**, η Εκκλησία μας τιμά τον Ευαγγελιστή Λουκά.

Το $\frac{1}{4}$ τής **Καινής Διαθήκης** προέρχεται από τον προσωπικό ιατρό τού Παύλου, «ασκητή» της ολιστικής ψυχοσωματικής θεραπείας. Ο Λουκάς ανακάλυψε στον Χριστιανισμό μία καινούργια θεραπευτική «αγωγή» με εφαρμογές σε Κοινότητες, άγνωστη στα δύο μεγάλα θεραπευτήρια – Κέντρα Υγείας της Μεσογείου: της Περγάμου και της Επιδαύρου.

Σημειωτέον ότι οι περισσότεροι Έλληνες αγνοούμε την αληθινή ταυτότητα της Επιδαύρου, την οποία με τόσο μεράκι ανασυγκροτεί επί δεκαετίες ο Καθηγητής **Β. Λαμπρινουδάκης**: [Το Ασκληπιείο της Επιδαύρου: Τόπος φροντίδας σώματος και ψυχής](#) [ή αλλιώς του

«Νου»]). Ο Λουκάς, ο μόνος «Έλληνας» (δηλ. μη ιουδαίος) συγγραφέας της Καινής Διαθήκης, είναι και ο μοναδικός ευαγγελιστής, ο οποίος (εξαιρέσει ίσως του Παύλου και του Απολλώ) ως ιατρός είχε **επιστημονική παιδεία**. Κι όμως τα ονόματα σε -ας είναι συνήθως ονόματα δούλων. Ονομάζεται «αγαπητός» από τον Απόστολο των Εθνών και είναι ο μόνος που τελικά απέμεινε δίπλα του να φροντίζει τις πληγές – τα «στίγματα» με τα οποία το σώμα του Παύλου ήταν κατάστικτο, καθώς τα μεγαλύτερα «θαύματα» είναι τα τραύματα. Είναι όντως συνκλονιστικό ότι, ενώ ζούμε σε έναν αιώνα του θεάματος αλλά και του Φόβου (αγωνιώντας εκτός των άλλων για το ανατροπές που κομίζει σε όλα τα πεδία η Τεχνητή Νοημοσύνη), πόσο ελάχιστα γνωρίζουμε σε μια εποχή της υπερπληροφόρησης, την ολιστική «θεραπεία», που αποδεδειγμένα βίωσαν στο ψυχόσωμά τους και την κατέγραψαν ως «πληρο+φορία (ως φορέα κατεξοχήν πληρότητας) με «χειρουργική ακρίβεια» προσωπικότητες.

Όντως «η σωτηρία τής Ψυχής (= Ύπαρξης) είναι μεγάλο πράγμα σαν ταξιδάκι Ανα+Ψυχής» ανακάλυψης της αληθινής Ομορφιάς και Χαράς που συναρτάται με την «σωτηρία» (τού να γίνουμε δηλ. «σώοι»).

Παρακάτω κάποιες «εκ+πλήξεις» που συνδέονται με τον Λουκά και το έργο του, που ανατρέπουν παραδεδομένες για εκείνον «βεβαιότητες»:

- Ο **Λουκάς** (Lucas), σε αντίθεση προς το «Λουκιανός» / «Λούκιος» (Lucianus), δεν ετυμολογείται από το Φως (= Lux) , αλλά είναι «ο καταγόμενος από τη Λουκανία / Λευκανία» στις δυτικές ακτές τής Ν. Ιταλίας. Κι όμως εξιστορεί γοητευτικές ιστορίες **Εξόδου από το σκότος στο Φως**, όπως η αποκάλυψη του Αναστάντος στους πλήρως απογοητευμένους από Εκείνον δύο «άγνωστους» μαθητές, που κατηγορίζουν μέσα στο «γλυκύ έαρ» προς Εμμάους (= ιαματικές πηγές) ή εκείνη (η αποκάλυψη) προς τον Σάυλο κατευθυνόμενος προς τη Δαμασκό από τα υψίπεδα του Γκολάν και το όρος Ερμών (όπου επίσης πιθανότατα είδαν τον Ιησού μεταμορφωμένο οι τρεις μαθητές Του).
- Κατά αρχαία παράδοση κατάγεται από την Αντιόχεια τής Συρίας, την ισοπεδωμένη σήμερα λόγω των σεισμών δεύτερη μητρό+Πολη του Χριστιανισμού μετά τα Ιεροσόλυμα. Κι όμως ο ίδιος με τα **χωρία – «εμείς»** (όπου συμπεριλαμβάνει και τον εαυτό του ως αυτόπτη) συνδέεται ιδιαίτερα με την Τρωάδα και τη «μικρή Ρώμη» **τους Φιλίππους (στην Χριστούπολη ή Καβάλα)**, όπου και θα έπρεπε να ιδιαιτέρως να τιμάται. Ο Holzner σημειώνει ότι από τις εξαιρετικές **ναυτικές γνώσεις του Λουκά** συμπεραίνουμε ότι ή γεννήθηκε σε λιμάνι ή είχε ταξιδέψει πολύ, όπως συνήθως οι Έλληνες ιατροί. Υποθέτει ότι αρχικά είχε το ιατρείο του σε λιμάνια, όπως η Τρωάδα. Πρόσφατες εξετάσεις στα ιερά λείψανα του Λουκά στο ναό Santa Justina της Πάδοβα της Ιταλίας επιβεβαίωσαν ότι, όπως οι μυροφόρες, έτσι κι

εκείνος έτρεχε μέχρι μεγάλη ηλικία «με την ψυχή [και] στα πόδια».

- Με την νότια Ελλάδα (την «Αχαΐα») τον συνδέει το γεγονός ότι σύμφωνα με αρχαία παράδοση, κοιμήθηκε σε μεγάλη ηλικία **στην Βοιωτία**, την πατρίδα και πεδίο δράσης τού διάσημου φιλοσόφου του 1^{ου} αι. μ.Χ. **Πλουτάρχου**, του προσώπου που προσπάθησε να γεφυρώσει την φιλοσοφία με τη θρησκεία και την Αθήνα με την Ρώμη. Στην ίδια περιοχή όπου ο ιερέας στους γειτονικούς Δελφούς, τον «ομφαλό της ελληνικής Γης» και έδρα τού γνωστού και στις *Πράξεις* Πύθωνος, θα καταγράψει τις **Βιογραφίες και τα Ηθικά** του, ο Λουκάς (ο οποίος δεν έχει ακόμη εκτιμηθεί δεόντως από τους συναδέλφους θεράποντες της Φιλολογίας και Φιλοσοφίας) συγγράφει τη δική του Βιογραφία και εξιστορεί το καινό ήθος του Χριστιανισμού ως θεραπευτικής Κοινότητας που αποσκοπεί στο να εξοστρακίσει τον Σατανά. Κι αυτός συνδυάζει την Αθήνα

(όπου παρουσιάζει τον Παύλο να αγορεύει όπως ο «μάρτυρας της αλήθειας» Σωκράτης) με την Ιερουσαλήμ (και τις Γραφές της) και την Ρώμη (όπου ο Αύγουστος και ο «θεόφιλος» αλλά και το ανοικτό τέλος του βιβλίου), ενώ ο Χριστιανισμός «του» ως «Οδός» έχει και αρκετά φιλοσοφικά στοιχεία.

- Τα **δύο** από τα 27 συνολικά βιβλία της Κ.Δ., που έχουν γραφεί από τον Λουκά πιθανόν στην νότια Ελλάδα, όπως προαναφέραμε, συγκροτούν το 1/4 με το 1/3 αυτής: Το *Κατά Λουκάν* (Λκ.) και οι *Πράξεις των Αποστόλων* (Πρ.). Είναι όμως εξαιρετικά εκτεταμένα έργα που καλύπτουν το μάξιμουμ ενός «ρολού» – ειληταρίου (συνολικά 52 κεφάλαια). Βεβαίως ούτε το όνομα των βιβλίων ούτε η διαίρεση σε κεφάλαια και στίχους ανήκουν στους συγγραφείς (που έγραψαν τα Κείμενα για να «ακουστούν» ενεργητικά ολόκληρα). Έτσι και ο τίτλος **Πράξεις** είναι προβληματικός, καθώς ο Λουκάς δεν εξαίρει τόσο τις πράξεις (= θαύματα – show) και μάλιστα **όλων των Αποστόλων**, όσο τη «Μαρτυρία του Αγ. Πνεύματος – της αληθινής Ρώμης – Δύναμης» μέσω της Ομιλίας και των Διαλόγου κατεξοχήν δύο μαθητών (του Πέτρου και Παύλου). Ίσως βέβαια τελικά οι Πράξεις να καθιερώθηκαν σε αντιθετικό παραλληλισμό με τις Πράξεις (= Πεπραγμένα) του Αυγούστου (= *Res Gestae* = θεάματα, πολέμους κ.ο.κ.) που αναρτήθηκαν σε πολλά σημεία της Αυτοκρατορίας ως προπαγάνδα της Ρωμαϊκής Ειρήνης – Παξ Ρομάνα. Σύμφωνα με μεμονωμένες φωνές, ο Λουκάς έχει συνεισφέρει και στο ωραιότατο κείμενο της *Προς Εβραίους* (με τα ωραιότερα [εξίσου προς το Λκ.] Ελληνικά της Βίβλου) και έχει συντελέσει δημιουργικά και στην καταγραφή των τριών Ποιμαντικών Επιστολών, του «κύκνειου άσματος» του «Αγγέλου των Εθνών».

- Είναι κρίμα ότι δεν σώζεται ολοκληρωμένο Υπόμνημα στο

Κατά Λουκάν από τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο, ενώ ο Λουκάς ως αληθινός γιατρός, εξετάζει **ολόκληρο το Ιστορικό του Πρωταγωνιστή** (ήδη από την στιγμή τής σύλληψής Του και τους μήνες κυοφορίας Του αλλά και τη μετάβαση στην εφηβεία 12 ετών). Ταυτόχρονα εστιάζει και στην **σπουδαία** στην αρχαιότητα **ΠρόΓνωση** (συγγράφοντας τις *Πράξεις*, όπου εκ+πληρώνεται το Ευαγγέλιο). Και στην Υμνολογία των Κυριακών του Πεντηκοσταρίου [= του Τριωδίου των Ρόδων], όταν και μαζί με το *Κατά Ιωάννη* «διαβάζονται» οι *Πράξεις*, δυστυχώς δεν σχολιάζεται στα τροπάρια το καταπληκτικό αυτό βιβλίο, που παραμένει ακόμη και σήμερα εν πολλοίς άγνωστο, όπως και στην εποχή του Χρυσοστόμου.

- Το *Κατά Λουκάν* είναι το μόνο Ευαγγέλιο (από τα τέσσερα) που διαθέτει **Πρόλογο** απευθυνόμενο σε **συγκεκριμένο πρόσωπο και μάλιστα «κράτιστο»** (ενταγμένο μάλλον στην ελίτ της Ρώμης). Βεβαίως το όνομα «θεό+φίλος» ίσως δεν σχετίζεται (μόνον;) με τον χορηγό (= σπόνσορα) του έργου αλλά κάθε «Φιλόθεο» και «Φιλοθέη». Αυτό το εισαγωγικό

Κείμενο, στα καλύτερα «ελληνικά» όλης τής Βίβλου, ακολουθεί, όπως αποδείχθηκε πρόσφατα, όχι τόσο το παράδειγμα των ιστορικών όσο των «ιατρικών» έργων. Ο Λουκάς και ο μόνος που ξεκινά την δημόσια δράση του Πρωταγωνιστή του με μία εξαιρετική **Προγραμματική Ομιλία στη Ναζαρέτ**. Κι ενώ Αυτός γεννάται στο Κατά Λουκάν στο πλαίσιο της πρώτης στο Σύμπαν Παγκοσμιοποίησης του Αυγούστου, χωρίς βία ή μάλλον με την δική του θυσία θα ανατρέψει πλήρως την Πυραμίδα της. Αφήνει μάλιστα ο συγκεκριμένος ιατρός **το τέλος του δίτομου έργου του «ανοικτό»** (ενώ μάλλον το «γράφει μετά το μαρτύριο του δεύτερου πρωταγωνιστή του, του Παύλου) ώστε να το συμπληρώσουμε εμείς οι αναγνώστες ή μάλλον ακροατές του με τη δική μας μαρτυρία και το δικό μας μαρτύριο.

- Ο ίδιος ο Λουκάς διευκρινίζει στον διάσημο Πρόλογο ολόκληρου του έργου του ότι **δεν ανήκει στους αυτόπτες μάρτυρες του Κυρίου**. Άρα δεν είναι ο ένας από τους δύο που βαδίζουν προς Εμμαούς (όπως ψάλλει η βυζαντινή Υμνολογία) ούτε ανήκει, όπως γράφουν τα Συναξάρια, στους 70 (72) μαθητές, τον ευρύτερο κύκλο ακολούθων του Ιησούς, τον οποίο επίσης μόνον εκείνος (από τους 4 Ευαγγελιστές) μνημονεύει. Το θαυμαστό είναι ότι ο συγκεκριμένος γιατρός χειρίζεται την «γλώσσα» και το «ύφος» με απίστευτη μαεστρία: ενώ εγκαινιάζει το έργο του με ωραία Ελληνικά, κατόπιν υιοθετεί **το στυλ των Εβδομήντα Μεταφραστών** (ή μάλλον **Ερμηνευτών**) της Παλαιάς Διαθήκης στην πολιτιστική Πρωτεύουσα της Μεσογείου, την Αλεξάνδρεια. Προβάλλει έτσι την άμεση διασύνδεση με ό,τι προηγήθηκε στην Βίβλο των «μισητών» – «ακοινώνητων» Εβραίων (με ιδιαίτερη προτίμηση στα βιβλία των Βασιλειών – Χρονικών), όσων μεγαλείων πραγματοποιούνται με τη σάρκωση του Λόγου (όπως ονομάζεται στον Πρόλογο ο Ιησούς Μεσσίας, χρόνια προτού συγγράψει τον δικό του Πρόλογο ο Ιωάννης).

- Είναι άριστος και στη «σκηνοθεσία» καθώς «ζωγραφίζει» σε

ένα ωραίο Δίπτυχο το big bang της καινούργιας Δημιουργίας μέσω δύο παράλληλων παράδοξων Γεννήσεων (του Κυρίου Ιησού από την δωδεκάχρονη Παρθένο Μαριάμ και του Βαπτιστή Ιωάννη από την στείρα γερόντισσα Ελισάβετ). Βεβαίως και επειδή η θεοπνευστία δεν χρησιμοποιεί σαν γραφομηχανή την ανθρώπινη «γραφίδα», ενώ ο Λουκάς υπόσχεται να διηγηθεί τα πάντα με ακρίβεια, ήδη στη γενέθλια αφήγηση απαντούν «αβελτηρίες»: δεν συνάδει με τα μέχρι τούδε ιστορικά δεδομένα ο συγχρονισμός της γέννησης του Μεσσία (ο οποίος γεννήθηκε καλοκαίρι του 6-7 π.Χ., δύο χρόνια πριν πεθάνει ο Ηρώδης το 4 π.Χ., με την απογραφή του Κυρηνίου, που πραγματοποιήθηκε το 6 μ.Χ. σε συνδυασμό με την επανάσταση του Γαλιλαίου Ιούδα, όπως και η τοποθέτηση της επανάστασης του Θεωδά πριν (Πρ. 5, 36-37· πρβλ. Ιώσ. Αρχ. 20.102 επί Φάδου 44-46 μ.Χ). Αντιθέτως ακριβείς αποδεικνύονται οι ονομασίες των τοπικών θεσμών των στρατηγών στους Φιλίππους (16, 20), πολιταρχών στη Θεσσαλονίκη (17, 19) αλλά και του ανθύπατου Γαλλίωνα στην Κόρινθο (18, 12). Επιπλέον ενώ ο Λουκάς είναι από τους πιο αγαπημένους συνεργάτες του Παύλου, φαίνεται να διαφοροποιείται από εκείνον σε θέματα τού Νόμου (= της Τορά) που αφορούν π.χ. τη βρώση των ιεροθύτων – ειδωλοθύτων. Διατηρεί την δική του ταυτότητα, κάτι που είναι και απόλυτα «χριστιανικό» και επηρεάζει βαθιά και το *Κατά Ιωάννη*.

- Η παράδοση ότι ο Λουκάς «ιστόρησε» – ζωγράφισε τις εικόνες της Θεοτόκου στις μονές του Μεγ. Σπηλαίου, Κύκκου της Κύπρου και τη ρωσική πόλη Βιλίνα είναι αρκετά μεταγενέστερη: προέρχεται από τον Θεόδωρο Αναγνώστη – το 530 μ.Χ.. Οφείλεται μάλλον στο γεγονός ότι είναι ο μόνος Ευαγγελιστής που «ζωγραφίζει συγγράφοντας» ένα Ευαγγέλιο των ταπεινών και καταφρονεμένων, όπως η τριλογία των Χαμένων (απολωλότων) και η Παραβολή του Σαμαρείτη, όπου χρησιμοποιείται έντεχνα το «δραματικό τρίγωνο». Επιπλέον

από την οικειότητα με τη γλώσσα των Εβδομήκοντα συμπεραίνουμε ότι μάλλον προτού μνηθεί στον Χριστιανισμό και αυτός αλλά και ο κράτιστος θεόφιλος, ο αποδέκτης του δίτομου έργου του, είχαν «φοιτήσει» επί μακρόν στην εβραϊκή Συναγωγή και Χάβρα.

- Ενώ ως σύμβολο του συγκεκριμένου Ευαγγελιστή στην Βυζαντινή Αγιογραφία προβάλλει ο **μόσχος** (λατρευτικό σύμβολο), ο ίδιος στο δίτομο Έργο χρησιμοποιεί σαν «κόκκινη κλωστή» τον Δρόμο – την Πορεία – το Ταξίδι. Η «Οδός» ήταν το όνομα των πρώτων Χριστιανών και σε Πορεία πραγματοποιούνται, όπως ήδη σημειώθηκε, όλες οι μεγάλες Αποκαλύψεις της Ζωής, οι οποίες επισφραγίζονται με **Δείπνο** και καταπληκτικούς **Ύμνους Ευγνωμοσύνης («Μεγαλυνάρια»)**, όπως ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» της θεοτόκου Μαριάμ, που δεν είναι ένα «παθητικό σκεύος» αλλά μία πρωταγωνίστρια της Ζωής με εκπληκτική ζωντάνια όπως και οι άλλες γυναίκες των «Απομνημονευμάτων» (όπως αρχικά ονομάστηκαν τα Ευαγγέλια): «Μεγαλύνει η Ψυχή μου... Καθείλε Δυνάστας από θρόνων». Ο Ασκληπιός θανατώθηκε από τον Πατέρα των θεών και ανθρώπων επειδή ανέστησε νεκρό και ξεγύμνωσε τον Άδη. Ο θεός Πατέρας του Λουκά ανασταίνει ο ίδιος τον αγαπημένο Γιο του για να απαλλάξει τον άνθρωπο από τον απόλυτο νοσηρό τρόπο του θανάτου και να προσφέρει την απόλυτη «αναβάθμιση» στο ανθρώπινο σώμα και κοινωνία.

Ταξίδι, Δείπνο, Υμνολογία και ενεργητική Ακρόαση της Εξιστόρησης (= Storytelling) των μεγαλείων του αληθινού Σωτήρα και Μεσσία (πεπληροφορημένων εν ἡμῖν πραγμάτων) στο πλαίσιο μικρών Κοινοτήτων, που διακρίνονται από τον εν+θουσιασμό και την Κοινωνία (= συν+περίληψη) ανακαλύπτονται και σήμερα ως το μεγαλύτερο αντίδοτο στο αυτοάνοσο του ναρκισσισμού μας. Στο ανοικτό τέλος του δίτομου έργου του ο Λουκάς φιλοτεχνεί **μία καινούργια Οδύσσεια**, όπου τελικά με τον Πρωταγωνιστή του φθάνουν με τον πιο απροσδόκητο τρόπο στην «Αιώνια Πόλη». Τελικά η ζωή μας όντως διαβάζεται σαν τα Εβραϊκά: από το τέλος προς την αρχή, ενώ τα φωνήεντα τα «βάζουμε» εμείς!

Ο Ιησούς, ο εσχατολογικός Προφήτης (Δτ. 18, 15), που παραλληλίζεται με τους Ηλία/Ελισσαίο (4, 25-27), είναι ο Υιός Υψίστου, Χριστός Κύριος και Σωτήρας που η παρουσία Του σε αντίθεση προς τα ευαγγέλια του εκάστοτε Πλανητάρχη – Καίσαρα φέρνει αυθεντική Ειρήνη και χαρά (2, 32-36. 10-11· Πρ. 2, 36). Η μία εικόνα της Εκκλησίας, σύμφωνα με τον Holzner, ζωγραφίσθηκε από το χέρι του Παύλου στις επιστολές του και η άλλη από το ήσυχο και σταθερό χέρι του χειρούργου, που χειριζόταν με την ίδια ευκολία και το νυστέρι και την γραφίδα. **Η Ανατολή και η Ελλάς έδωσαν τα δύο καλύτερα δώρα τους: το βάθος και τη φλόγα του προφητικού οραματισμού του Παύλου, και**

τη σαφήνεια και την χάρη της σκέψεως του Λουκά.

Οι έξι εξορκισμοί και δεκαεπτά θεραπείες του Ιησού, που αφορούν στον άνθρωπο και στη φύση, φανερώνουν τη δόξα του Θεού, **θεραπεύουν συνολικά τη ζωή**, διδάσκουν τα μυστήρια της καινής Πολιτείας (= βασιλεία)ς του Θεού και προϋποθέτουν από μέρους του ανθρώπου *ευαισθησία και εμπιστοσύνη* στο Θεό, στον άνθρωπο και στη ζωή. Άλλωστε οι Ευαγγελιστές ουδέποτε αναφέρουν ότι ο Ιησούς τέλεσε **θαύμα**, γιατί το θαύμα είναι κάτι το οποίο εκθαμβώνει τον άνθρωπο, καταστέλλει την ελευθερία του και τελικά τον υποχρεώνει να πιστέψει σε εκείνον που το πραγματοποιεί. Οι Ευαγγελιστές ομιλούν για *τέρατα και δυνάμεις*, ενώ ο Ιωάννης χρησιμοποιεί τον όρο *σημεία*, σημάδια της Βασιλείας, της παρουσίας ΕΔΩ και ΤΩΡΑ του νέου κόσμου του Θεού.

Ο Ιπποκράτης (460-370 π.Χ.) σε βυζαντινό χειρόγραφο του 1341-5, Cod. Grec. 2144, Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας, Παρίσι.

Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα [εδώ](#) – απόσπασμα του βιβλίου

[Ιερά Ευαγγέλια](#) του καθηγητή Σωτηρίου Δεσπότη από τις Εκδόσεις
Έννοια.